

# Z LEŚNEGO ŚWIATA

Nr 3/2019 (116)

## **EUROPA: Marzec miesiącem pożarów**

Zgodnie z informacjami, które dostarcza EFFIS (Europejski System Informacji o Pożarach Lasu) do tej pory w marcu wybuchło 480 dużych pożarów (powyżej 30 ha) w całej Europie. Taka liczba równa jest średniej wartości za lata 2008-2018 dla sierpnia. Najbardziej ucierpiała Francja (180 dużych pożarów, szczególnie Korsyka), Hiszpania i Portugalia. Jeśli chodzi o Europę Wschodnią, najsilniej klęska ta dotknęła Chorwację (22 pożary). Dla odmiany, nie wystąpiły żadne duże pożary w Bułgarii, co się zwykle już zdarzało o tej porze.

Źródło: [gfmc.online/media](http://gfmc.online/media) (BK)

## **NIEMCY: „Eberhard” spustoszył Dolną Saksonię**

Po raz kolejny ucierpiał od wiatru lasy Dolnej Saksonii. W dniu 10 marca sztormowy wiatr o sile 10 stopni w skali Beauforta nazwany imieniem „Eberhard” spowodował szkody w lasach szacowane na 20 tys. m<sup>3</sup>. Jak mówi prezes Stowarzyszenia Właścicieli Lasów Dolnej Saksonii, Norbert Leben, wiele zniszczonych obiektów to lasy uszkodzone już rok wcześniej przez orkan „Friederike”. Dlatego właściciele lasu oczekują wsparcia władz, zarówno finansowego, jak też w postaci uproszczenia procedur związanych z usuwaniem szkód. Działania związane z ochroną lasu przed szkodnikami, zdaniem Lebena powinny mieć pierwszeństwo przed innymi zadaniami, także tymi dotyczącymi ochrony przyrody.

Źródło: [www.forstpraxis.de](http://www.forstpraxis.de) (TZ)

## **GRECJA: Oskarżeni o zaniedbania**

W Atenach prokuratorzy oskarżyli ponad 20 osób, w tym burmistrza, o zaniedbania w wyniku, których w ubiegłorocznym pożarze zginęło 100 osób. Większość z nich zginęła gdyż nie zdołała uciec przed ogniem źle zaplanowanymi, wąskimi uliczkami dzielnicy Mati. Władze zostały oskarżone również o opieszałość w działaniu podczas akcji ratowniczej.

Źródło: [gfmc.online/media](http://gfmc.online/media) (BK)

## **WŁOCHY: Przybywa lasów**

Powierzchnia leśna Italii wzrosła o 4,9 % w dekadzie 2005-2015 i wynosi obecnie ponad 11 mln ha, co stanowi 36 % całkowitej powierzchni kraju. Taki wynik figuruje w pierwszym ogólnokrajowym Raporcie o Stanie Lasów przygotowanym przez 214 ekspertów. W porównaniu z rokiem 1936 wzrost lesistości wyniósł 72,6 %. Efektem ekonomicznym tego wzrostu jest spadek importu drewna dzięki coraz większemu zaspokajaniu popytu z krajowych źródeł. Autorzy raportu podkreślają również poprawę jakości ochrony przeciwpożarowej lasów, wzrost poziomu wykształcenia osób zatrudnionych w branży leśnej oraz powierzchni lasów poddanych certyfikacji. Jako pozytywne zjawiska oceniono zarówno wzrost znaczenia usług ekosystemowych jak i zwiększonego udziału drewna w budownictwie.

Źródło: [ansa.it](http://ansa.it) (TZ)

## **NIEMCY: Żądają „Paktu dla lasów”**

Susze i huragany znacząco osłabiły w ubiegłym roku niemieckie lasy. Obecnie wielkim zagrożeniem jest dla nich plaga korników. Stawienie czoła powyższym zagrożeniom jest zadaniem przekraczającym siły właścicieli lasów. Taką opinię wygłosił prezes Niemieckiego Stowarzyszenia Właścicieli Lasów Hans-Georg von der Marwitz podczas akcji sadzenia drzew w Nauen (Brandenburgia) odbywającej się z udziałem federalnej minister rolnictwa Julii Klöckner, w rejonie dotkniętym przez ubiegłoroczny huragan „Friederike”.

Von der Marwitz zaapelował do rządu federalnego o zawarcie „Paktu dla lasów”. Właściciele oczekują wsparcia finansowego działań w zakresie odnowienia zniszczonych powierzchni, przebudowy drzewostanów i ochrony przed szkodnikami. Ich zdaniem oczekiwania te są jak najbardziej uzasadnione z uwagi na pełnienie przez lasy funkcji społecznych i środowiskotwórczych, zwłaszcza tak istotnych jak ochrona wód, gleb i klimatu. Straty finansowe spowodowane przez ubiegłoroczne huragany szacowane są na 32,4 mld €.

Źródło: [www.forstpraxis.de](http://www.forstpraxis.de) (TZ)

## **NIEMCY: Mobilna aplikacja dla właścicieli lasów**

Nowy projekt badawczy iWald realizowany przez zespół niemieckich naukowców z różnych ośrodków ma na celu stworzenie bezpłatnej aplikacji na smartfony wspomagającej zarządzanie lasami. Partnerami projektu są kraje związkowe Bawaria, Nadrenia-Palatynat i Nadrenia Północna-Westfalia a koordynatorem prof. Hubert Röder z Uniwersytetu Nauk Stosowanych Weihenstephan-Triesdorf we Freising koło Monachium.

Aplikacja umożliwi właścicielom i zarządcom lasów symulację rozwoju zasobów leśnych według różnych scenariuszy uwzględniających podejmowane decyzje gospodarcze. Koordynator projektu oczekuje, że dzięki otrzymanej aplikacji „nieaktywni dotąd właściciele zostaną aktywowani” i wzrośnie w ten sposób akceptacja dla aktywnej gospodarki leśnej. Projekt został zaplanowany na 3 lata i jest finansowany przez Niemiecką Agencję ds. Zasobów Odnawialnych (FNR).

Źródło: [www.forstpraxis.de](http://www.forstpraxis.de) (TZ)

---

## **NIEMCY: Hans Carl von Carlowitz – 305 rocznica śmierci**

4 marca 1714 roku zmarł saksoński starosta Hans Carl von Carlovitz, uznawany za twórcę nowoczesnego leśnictwa w Niemczech oraz prekursora trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej. Z okazji 305. rocznicy śmierci leśnicy z Turyngii przypomnieli jego zasługi dla rozwoju nowoczesnego leśnictwa w Europie. Praca „*Silvicultura oeconomica*” wydana w roku 1713 była odpowiedzią na wyzwania czasów. Saksonia rozwijała się na przełomie XVII i XVIII wieku jako wielki rejon górniczy co skutkowało dużym zużyciem drewna i kurczeniem się zasobów leśnych. Opracowane przez von Carlovitza nowatorskie na owe czasy zasady regulacji użytkowania i odnowienia lasów zapobiegły masowej deforestacji kraju.

Jörn Ripken, członek zarządu ThüringenForst w okolicznościowym wystąpieniu stwierdził że powszechnie przyjęta przez społeczność międzynarodową zasada trwałego i zrównoważonego rozwoju ma swoje źródła między innymi w myśli saksońskiego urzędnika. Od 2003 roku Politechnika we Freibergu przyznaje corocznie nagrodę „Hans-Carl-von-Carlowitz-Preis” przeznaczoną dla wybitnych studentów i młodych naukowców.

Źródło: [www.forstpraxis.de](http://www.forstpraxis.de) (TZ)

## **FINLANDIA: Krajowa strategia leśna**

Krajowa strategia leśna Finlandii podkreśla zrównoważone pod względem klimatu leśnictwo - UE planuje kolejny zestaw kryteriów dotyczących zrównoważonego leśnictwa. Zaktualizowana fińska krajowa strategia leśna do 2025 r. wprowadza następujące cele: zrównoważoną gospodarkę leśną, nowe wyroby pochodzenia drzewnego i międzynarodową politykę leśną, która mogłaby obejmować całą Unię Europejską. Fińskie Ministerstwo Rolnictwa i Leśnictwa chce podkreślić ich fundamentalne znaczenie dla zrównoważonego użytkowania lasów w kraju.

Klimat można uznać za oczywisty czynnik: musi być brany pod uwagę we wszystkich działaniach człowieka. Nowa strategia powinna mieć na uwadze wspieranie zasad zagospodarowania lasu przyjaznych dla klimatu. Mieści się tu wzrost różnorodności gatunkowej lasów, poprawa jakości prac leśnych i zapobieganie uszkodzeniom lasów.

„Określiłiśmy również potrzeby dodatkowych badań dotyczących rekompensat za emisję dwutlenku węgla oraz relacji między wspieraniem różnorodności biologicznej a zapobieganiem zmianom klimatycznym” - mówi Katja Matveinen, specjalistka ds. leśnictwa w fińskim Ministerstwie Rolnictwa i Leśnictwa. Matveinen uważa, że „przyjazne klimatowi” leśnictwo proklamowane przez fińską państwową firmę leśną Metsähallitus w listopadzie ubiegłego roku może dostarczyć użytecznych wzorców. W chwili obecnej inicjatywa Komisji Europejskiej w sprawie zrównoważonego finansowania bardzo angażuje ministerstwo. „Cel jest dobry: zapewnienie, że finanse są kierowane wyłącznie na zrównoważoną działalność. Nie bierze jednak pod uwagę faktu, że państwa członkowskie i różne zainteresowane strony w sektorze leśnym mają już wiele narzędzi do dbania o zrównoważony rozwój; zamiast tego chcą opracować kolejny zestaw kryteriów, aby to zapewnić”, mówi Heikki Granholm, doradca ds. leśnictwa w fińskim Ministerstwie Rolnictwa i Leśnictwa.

UE jest gotowa rozpocząć negocjacje w sprawie prawnie wiążącego porozumienia w sprawie lasów w Europie z krajami europejskimi nienależącymi do Unii. „Porozumienie stworzy lepsze środowisko operacyjne dla leśnictwa. Dla Finlandii ważne byłoby, aby kraje o dużej lesistości, takie jak Federacja Rosyjska i Turcja, przystąpiły do porozumienia”, mówi Granholm.

W lipcu 2019 r. międzynarodowa polityka leśna Finlandii zostanie wdrożona pod auspicjami fińskiej prezydencji UE. Nacisk zostanie położony na promowanie rozwoju strategii leśnej UE i rozpoczęcie jej wdrażania.

Źródło: [www.smy.fi](http://www.smy.fi) (KJ, TZ)

## **FINLANDIA: Lepsze wykorzystanie biomasy leśnej**

Lepsze wykorzystanie biomasy może przynieść znaczące korzyści gospodarcze i środowiskowe. Biomasa bez wątplenia odgrywa kluczową rolę w przechodzeniu Europy na bardziej zrównoważone modele produkcji, zarówno jako realne źródło energii odnawialnej jak i surowców przemysłowych. Dostępność surowej biomasy różni się w zależności od warunków geograficznych, klimatu i pory roku. Dotychczas najczęściej była wykorzystywana biomasa pozyskiwana ze słomy, jednak w ostatnim czasie przemysł coraz bardziej jest zainteresowany biomasa leśną. Dlatego kora oraz inne pozostałości leśne zostały wybrane jako główny cel projektu MOBILE FLIP. Resztki te często w ogóle nie są zbierane lub są wykorzystywane jako paliwo, podczas gdy możliwe są zastosowania o wyższej wartości.

Naukownicy realizujący projekt skupili się na technologiach mobilnych - umożliwiających przetwarzanie na małą skalę. W sumie zidentyfikowano pięć technologii, które mają realny potencjał: peletowanie (prasowanie biomasy do postaci użytecznego peletu); wstępna obróbka hydrotermiczna w celu scukrzania (przekształcanie w cukry rozpuszczalne); hydrotermiczna karbonizacja i torfikacja w celu wytworzenia paliwa; oraz powolna piroliza (w wyniku której powstaje biowęgiel). Partnerzy projektu opracowali urządzenia umieszczone w kontenerze, które mogą być transportowane między lokalizacjami dostarczającymi surowce. Obecnie (po zakończeniu realizacji projektu) jedna z firm wchodzących w skład konsorcjum już planuje rozpoczęcie sprzedaży nowych urządzeń do produkcji biowęgla, podczas gdy inna negocjuje z firmą produkującą biogaz instalację technologii obróbki wstępnej w swoich zakładach produkcyjnych.

Źródło: [www.mobileflip.eu](http://www.mobileflip.eu) (HS)

---

## **USA: Historia pożarów na Alasce**

Naukownicy z Uniwersytetu w Montanie przeanalizowali ostatnie pięćset lat pożarów lasu na Alasce. Do badań wykorzystano osady z jezior. Węgiel z pożarów tworzy na dnie bardzo wyraźne ślady, które są dobrym materiałem do badań. Porównanie wcześniejszych osadów z tymi pochodzącymi z dwudziestego wieku pozwoliło stwierdzić, że intensywność pożarów obecnie znacznie wzrosła. Jest to dowód na to, że oprócz dostępności paliwa czynniki klimatyczne są decydujące jeśli chodzi o intensywność i częstotliwość występowania pożarów.

Źródło: [www.sciencedaily.com](http://www.sciencedaily.com) (BK)

## **UE: Woda i przyrosty drzew**

Dotychczas badacze spierali się o to, czy za spadek tempa przyrostu drzew leśnych w większym stopniu odpowiedzialny jest niedostatek wody czy niekorzystne temperatury. Według najnowszych badań to ograniczanie dostępności do wody jest kluczem do zrozumienia zjawiska hamowania przyrostu.

Rządka tajemnicy uchylili wyniki badań uzyskane przez międzynarodowy zespół badaczy w ramach unijnego projektu BACI (z ang. Detecting changes in essential ecosystem and biodiversity properties – towards a Biosphere Atmosphere Change Index). Wykazali oni, że to woda a nie temperatura jest głównym czynnikiem ograniczającym przyrost drzew (zwłaszcza w klimacie panującym na północy globu i na wyższych wysokościach nad poziomem morza). Żeby to udowodnić, naukowcy porównali zmienne meteorologiczne dla dwóch trzydziestoletnich okresów: 1930–1960 oraz 1960–1990. Dane dotyczące szerokości przyrostu rocznego drzew pozyskano z 2710 stanowisk z całego świata. Konsorcjum realizujące projekt składało się z 10 europejskich instytucji naukowych reprezentujących Niemcy, Wielką Brytanię, Szwajcarię, Danię, Holandię, Włochy i Austrię oraz 3 instytucji stowarzyszonych, wśród których znalazła się jedna placówka polska - Instytut Badawczy Leśnictwa w Sękocinie.

Zespół opublikował wyniki swoich badań w czasopiśmie „Science Advances”.

Źródło: [www.helsinki.fi](http://www.helsinki.fi) (HS, TZ)

---

## **FINLANDIA: Monitoring jagodzisk**

Koncepcja public participation in geographic information system (PPGIS), tj. współtworzenia przez społeczeństwo zbioru informacji geograficznych (za pomocą internetowych środków komunikacji) coraz mocniej wchodzi do lasów. Fiński Instytut Zasobów Naturalnych (LUKE) opracował portal internetowy, na którym wszyscy użytkownicy mogą w czasie rzeczywistym monitorować występowanie oraz obfitość owocowania borówki czernicy, borówki brusznicy i maliny moroszki. Integralną częścią portalu są mapy udostępniane przez LUKE, na których użytkownicy mogą samodzielnie oznaczać miejsca występowania jagodzisk, ich wielkość oraz fazę rozwoju roślin. Jak podają twórcy portalu, jest to rozwiązanie jedyne w swoim rodzaju na świecie.

Źródło: [www.luke.fi/en](http://www.luke.fi/en) (HS)

## **NIEMCY: Przedmioty z historią**

Historycy i archeolodzy z Nadrenii-Westfalii zgromadzili w ostatnich miesiącach 400 przedmiotów należących do robotników przymusowych, rozstrzelanych wiosną 1945 roku przez oddziały Wehrmachtu i SS, wycofujące się przed aliantami. Ekshumacji ciał w celu ich pochowania na poświęconej ziemi dokonywali żołnierze sił sprzymierzonych, miejscowi oraz jeńcy niemieccy, wzięci do niewoli. Egzekucje miały miejsce w lasach w dolinie Langenbach (71 ofiar) i Suttrop niedaleko Warstein (57 ofiar) oraz w Evensberg niedaleko Meschede (80 ofiar). W trzecim przypadku ekshumacji dokonano dopiero w 2019 roku. W poszukiwaniach rzeczy osobistych ofiar pomagali wolontariusze wyposażeni w wykrywacze metali. Zamordowani pozostawili po sobie przedmioty w postaci butów, guzików, perel, modlitewników, słowników, sztucców, tekstyliów oraz drobnych monet. Tylko 14 z 208 ofiar udało się zidentyfikować.

Źródło: [www.dw.com](http://www.dw.com) (TH)

---

## **AUSTRALIA: Ekstrawagancki pochówek**

W Australii możliwy jest iście ekstrawagancki pochówek. Firma „The Living Urn®” oferuje możliwość wykorzystania specjalnych bio-urn, których zawartość stanowić będzie podstawę rozwoju roślin rozmaitych gatunków. Dostępne są urny pływające, których zawartość użyznia zbiorniki wodne, przeznaczone do hodowli roślin doniczkowych, drzewek bonsai, a nawet bambusowatych i innych gatunków, przeznaczonych do hodowli w ogródkach działkowych i na gruntach prywatnych. W Australii mieszka 25 milionów ludzi, każdego roku umiera około 140 tysięcy. 70% Australijczyków wybiera kremację zamiast pogrzebu. Średni koszt pochówku wynosi 15 000 dolarów australijskich, a kremacji – tylko 4000. Australijczycy znani są z dbałości o środowisko naturalne, szczególnie w kontekście ocieplenia klimatu (w końcu 1/3 powierzchni kraju to pustynia). Nie są też szczególnie przywiązani do tradycyjnych form pochówku. Inicjatywa spotkała się z bardzo pozytywnym odzewem. Firma prowadzi działalność w 17 krajach świata i planuje dalszą ekspansję na rynki Wielkiej Brytanii, Francji, Holandii, Ekwadoru i Nowej Zelandii.

Źródło: [www.thelivingurn.com](http://www.thelivingurn.com) (TH)

## **USA: Same w dziczy**

Dwie dziewczynki zostały uratowane po 44 godzinach w dziczy w północnej Kalifornii. Akcja ratownicza rozpoczęła się w piątek po południu, kiedy 8-letnia Leia Carrico i jej pięcioletnia siostra Caroline wybrały się na wycieczkę przez 80-hektarową posiadłość rodziców w Benbow. Dziewczynki zabłądziły, ale nie wpadły w panikę. Pomogła im wiedza nt. przetrwania zaczerpnięta z programów telewizyjnych i od rodziców podczas licznych pieszych wycieczek. Gdy temperatura spadła, dziewczęta osłoniły się przed deszczem, zakładając jedną z kurtek na krzak borówki i skuliły się razem, by się ogrzać. Użyły liści borówki do gromadzenia deszczówki do picia, a Leia pocieszała młodszą siostrę zabawnymi opowieściami. Pozostały cały czas w jednym miejscu, aby zwiększyć szanse na odnalezienie przez ratowników. Tymczasem ich rodzice wpadli w panikę, gdy ich dzieci nie wróciły do domu przed zmrokiem. Zadzwonili do biura szeryfa hrabstwa Humboldt i zmobilizowali 250-osobową ekipę ratowniczą, aby przeszukać posiadłość. Po kolejnej nocy spędzonej w lesie, zostały wreszcie odnalezione. Nie były przemoczone ani mocno wyziębione. Nie miały też objawów odwodnienia. Ich rodzice planują wyposażyć je w system GPS, na wypadek podobnego zajścia w przyszłości.

Źródło: [www.goodnewsnetwork.org](http://www.goodnewsnetwork.org) (TH)

---

## **GHANA: Śmietnik w rezerwacie**

Rezerwat Achimota w Akrze (stolicy Ghany) jest od jakiegoś czasu miejscem spotkań grup modlitewnych z całego miasta. Pozostawiają po sobie plastikowe krzesła, butelki, opakowania po żywności i inne śmieci. Po każdej wizycie przyjeżdża ciężarówka i je wywozi, w przeciwnym razie zostają one spalane przez pracowników. Członkowie grup modlitewnych wcale nie kryją się z tym, że zostawiają po sobie góry śmieci. Wręcz przeciwnie, uważają, że ich usuwanie należy do obowiązków pracowników rezerwatu. Na terenie nie ma bowiem ani jednego kosza na śmieci. Rezerwat ten to jeden z najlepiej zachowanych obszarów zieleni miejskiej w Akrze. Obecnie zajmuje powierzchnię 360 ha (z 500 ha w latach 30. XX wieku). Rygorystyczne przepisy dot. śmieci wprowadzono natomiast na Obszarze Chronionym Ankaasa nieopodal Axim na zachodzie kraju. Oczekiwane jest wprowadzenie podobnie rygorystycznych w Rezerwacie Achimota.

Źródło: [www.ghanaweb.com](http://www.ghanaweb.com) (TH)

**Zespół redakcyjny:** prof. Andrzej Klocek (AK), Tomasz Hycza (TH), Krzysztof Jodłowski (KJ),  
Michał Kalinowski (MK), Bartłomiej Kołakowski (BK), Hanna Szmidla (HS),

Tadeusz Zachara (TZ) - redaktor prowadzący; **Współpraca:** Wojciech Gil (WG)

**Adres redakcji:** Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn;  
e-mail: [T.Zachara@ibles.waw.pl](mailto:T.Zachara@ibles.waw.pl), [www.ibles.pl](http://www.ibles.pl)

